

H.O.G.*

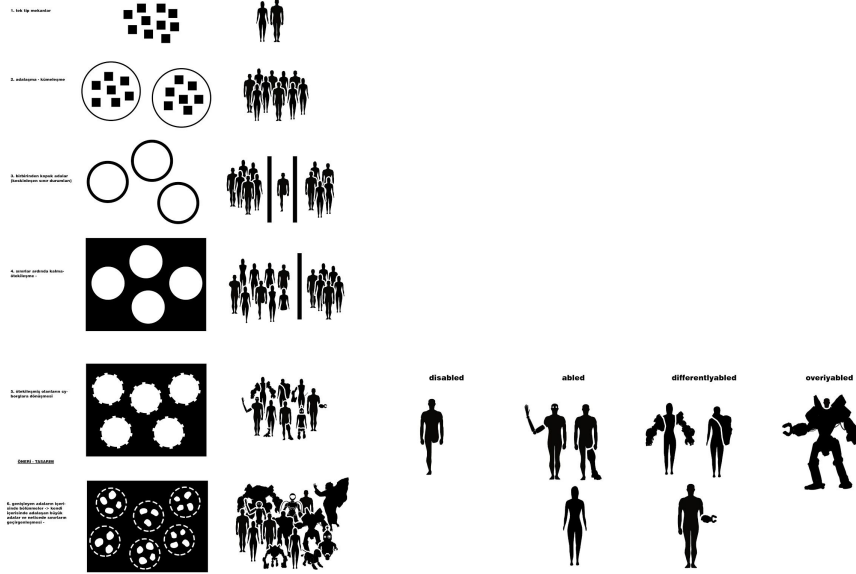
İstanbul'da metropolitanlaşmanın getirdiği toplumsal çeşitlilik ve güvenlik problemleri paranoya atmosferi yaratmış, insanları, şehrin kaosundan kaçabilecekleri, saklanabilecekleri küçük köşeler bulmaya itmiştir. Arzu edilen kaçış, İstanbul'un çevresini de kendine katarak büyümesi ile imkansız hale gelmiş ve insanlar bu kaçış mekanlarını şehrin içinde yaratma ihtiyacı duymuştur. Aynı toplumsal statüdeki kişiler, kendi benzerleriyle birlikte bulunabilecekleri, şehirden farklı ve kopuk bir kurguyla tasarlanmış izole, güvenli, içe kapanık adalarda yaşamaya başlamış ve ada dışında kalan alanlara sırtlarını dönmüşlerdir.

Bu adalaşma, kent bağlamından kopma ve büyük sınır unsurlarının oluşumuna sebep olmuş, şehirden geriye adalar arası **artık alanlar** kalmıştır. Planlama, tasarlama ve bakımdan yoksunluk sebebiyle radikal çakışma bölgelerine dönüşen ve karakterleri komşu adaların işlevlerince tanımlanmış ya da tanımlanamamış **artık alanlar** giderek değişen, eskinin üzerine yan yana / üst üste / iç içe eklenilen, örülen yeni katmanlarıyla güçlü bir potansiyel barındırmaktadır. Barınma, çalışma, dinlenme gibi farklı ihtiyaçlara ve fonksiyonlara cevap veren adaların varlığı, adalar arası geçiş ihtiyacını da beraberinde getirdiğinden ulaşımı sağlama işlevi bu **artık alanlara** yüklenmiştir. Bazı **artık alanlar**, otoyol, tünel, köprü yapılarıyla doldurulmuş bazılarıysa tamamen işlevsiz boşluklar oluşturarak bedenün sürdürülebilir olarak var olamayacağı bir gerçeklik doğurmuştur. Bu alanlar, kullanıcının mekanı doğal beden hızıyla deneyimlemesine imkan vermeyen, sadece yolculuk sırasında maruz kaldığı beton peyzajlardan ibaret hale gelmiştir. Adaların ve kullanıcılarının dışarıya sırtını dönme durumu, **artık alanlar** olarak tanımladığımız bölgenin kullanıcısının toplumdan dışlanan kesim olarak karşılık bulmasına sebep olmuş ve bu **toplumsal ayrışma** ile desteklenen mekansal bölünme, korku ortamı yaratarak bu kutuplaşmayı daha da radikalleştirmiştir. Bu radikalleşme **ada** içi veya **artık alanlar** fark etmeksizin tüm bireylerde bedenle ilgili aidiyet sorununu beraberinde getirmiştir. Bedenler üzerinde oynanan tahakküm politikalarıyla oluşan, **toplumsal gerçeklik** dediğimiz kurgular(cinsiyet, ırk, sınıf vb.) bireyin bedeniyle ilişkisinde kopukluğa ve bedenlerin kendilerine yer bulamaz hale gelmelerine yol açmıştır. Şehir sakinleri "bedenini kaybeden şehirlili" sorunsalına teknoloji çağının getirdikleriyle yanıt aramışlardır. Foucault'nun **biyopolitikasına** atıfla; kurgulanmış ve dayatılmış beden politikalarını bozmak, istenilen yerde bedensel olarak var olma durumunu mümkün kılmak için kendilerine eklemledikleri biyomekatronik protezler ile Sayborg*laşarak bedenün mekan ile ilişkisine yenilik getirmiş, aynı zamanda toplumsal bir yeniden yapılanma sürecini de başlatmışlardır. Bu süreç, şehri ve toplumu daha iyi anlamak için **artıküle etmeye** bedenlerden başlayarak beden- mekan ilişkisini yeniden yorumlar.

"The cyborg is resolutely committed to partiality, irony, intimacy, and perversity. It is oppositional, utopian, and completely without innocence. No longer structured by the polarity of public and private, the cyborg defines a technological polls based partly on a revolution of social relations in the oikos, the household. Nature and culture are reworked; the one can no longer be the resource for appropriation or incorporation by the other. The relationships for forming wholes from parts, including those of polarity and hierarchical domination, are at issue in the cyborg world."- Donna Haraway (1)

Bireyler, bedensel var oluşlarını güçlendirmek istedikleri **artık alanların** özellikleri bağlamında protezler edinerek **differently-abled** bedenler yaratıp **abled-disabled** toplumsal ayrımlarını önemsiz kılmıştır. Öne çıkan bedensel çeşitlilik, normatif beden algısını ve dolayısıyla beden üzerinde oynanan güç ve kimlik politikalarını alt üst etmiştir. *'Ne idüğü belirsizleşen'* bedenler tahakküme dayalı beden politikalarını (cinsiyet, engel, ırk vb.) önemsiz kılar ve bu yolla bedenün beden ile, bedenün mekan ile kurduğu ilişkiyi temelden değiştirir.

Sayborglar için mekan bir işgal alanı. Sayborg, mevcut mekanları kullanma ve kendine alan açma yetisine sahip. Bedeninin mekanda yer bulamaması sebebiyle geliştirdiği yetiler sayesinde ona verilen mekana mahkum değil, kendi bedeninin biricik mekanını yaratma imkanına sahip. Bu anlamda *protezi*; hızlı, rastlantısal, eklemlenebilir mekanlar oluşturma yetisine sahip, sayborgun sürekli yanında taşıdığı bir tohum olarak değerlendirebiliriz. Sayborg; başlangıç noktası olarak parçalı bedenini alır ve protezleriyle mevcut mekana dokunarak, bedenin aktif ve çoklu şekilde var olabildiği bir kurgu oluşturmayı amaçlar. Bu kişisel, geçici, kendiliğinden mekanların kümülatif birikimi ve aralarında kurulan yeni ilişkiler ortaya bir *sayborg şehir* çıkarır. H.O.G. bu yöntemle kullanıcı deneyimi ve tasarımda ürün-mekan-şehir ölçekleri arasındaki sınırları muğlaklaştıran bir yaşam biçimi önerir.

*Sayborg, organik ve biyomekatronik beden parçalarına sahip bir varlıktır. Sayborg terimi biyonik, biyo-robot ve android den farklı olarak bir tür geri bildirim dayanan, bazı yapay bileşenlerin veya teknolojilerin entegrasyonu ile, restore edilmiş işlev veya gelişmiş becerileri olan bir organizma tanımlar.

*H.O.G., anlamı ile değil, isimlendirme geleneği ile kurduğu ilişki bağlamında; adını resmi olarak FM2030 olarak değiştiren ilk transhümanist filozoftan referans almaktadır. Filozof, primitif olarak değerlendirdiği isim verme geleneğini, varlığı cinsiyetten milliyete kadar damgaladığı gerekçesiyle, ayrımcılık yaratıcı mekanizmaların kendine verdiği isimle dejenere etmiştir. Rem Koolhaas'ın Generic City'sinde öngördüğü, eleştirdiği, ironikleştirdiği gibi, jenerik olmak özgürleşmeyi getirir mi? H.O.G. İstanbul üzerinden yapılan okumanın doğurduğu senaryonun ismini jenerikleştirerek bu bağlamda bir eleştiri sunuyor.

Referanslar

1. Donna Haraway 'Cyborg Manifesto'

Projenin kavramsal çerçevesinin belirlenmesinde, TU Delft Technology and the future of the Humanity dersinin çıktıları kullanılmıştır.